

פרוטוקול טיפול בנמלת האש הקטנה

נמלת האש הקטנה (*Wasmannia auropunctata*) מופיעה ברשימת מאה המינים הפולשים הבעייתיים ביותר בעולם של האיגוד הבין-לאומי לשימור הטבע ומשאבי הטבע IUCN. בישראל התגלתה נמלת האש הקטנה בסוף שנת 2005 וכיום היא נפוצה בכל רחבי הארץ. שלא כמיני הנמלים המקומיות, עקיצתה של נמלת האש כואבת מאוד ויוצרת מעין כווייה.

נוכחות הנמלה בשטח מגבילה אפשרות של שהייה בחצרות, במדשאות ובגינות, הנמלה עשויה לחדור למצעים, מיטות, וארונות, היא חובבת לחות, חודרת גם לשירותים ומקלחות ועוקצת מתרחצים בבריכות שחייה. בנוסף למטרד לאדם גורמת נמלת האש לנזק עצום למערכת האקולוגית. [לפירוט](#)

[והרחבה](#)

ברמת הנדיב התגלתה הנמלה בשנת 2017 (בעיקר בשטחים מושקים בגני הזיכרון) ובוצעו טיפולי הדברה נקודתיים באמצעות תכשירים גרגריים. כשנה לאחר מכן נערך ניטור מקיף של מידת הנגיעות בגני הזיכרון וסביבם ובוצעה הדברה מקצועית באמצעות מדביר חיצוני. [לדו"ח המסכם](#)

גילוי ומעקב שוטף (ניטור):

גילוי הנמלה יכול להתבצע בקלות באמצעות בדיקה ויזואלית או ע"י מריחת חמאת בוטנים.

בבדיקה ויזואלית ניתן להבחין בתהלוכות נמלים בעיקר במקום החיבור בין קיר לרצפה, על גבי צינורות טפטוף, שולי ערוגה או שביל. קיני הנמלים יכולים להיות בקרקע כמו גם על גבי עצים.

איך נזהה את נמלת האש?

גודל הנמלה הוא כ-1.5 מ"מ, צבעה חום כתום (גיינג'י) וכל גופה בצבע אחיד, כלומר אין הבדלים בגוון בין חלקה האחורי לקדמי. תנועת הנמלים היא איטית יחסית. לעיתים ניתן לראות מלכה אשר גודלה עשוי להגיע ל-4 מ"מ.

מריחת חמאת בוטנים – נמלות האש נמשכות לריח של חמאת בוטנים וניתן למרוח מעט ממנה במקומות בהם יש חשש להימצאות הנמלה.

ניתן להניח סרט סימון באזור המריחה על מנת להקל על מציאת מקום המריחה כאשר חוזרים לבדוק.

ניתן גם להניח מקלון ארטיק צבעוני מרוח בחמאה או לחילופין, לזלף מעט חמאת בוטנים באמצעות מזרק גדול.

לאחר יישום חמאת הבוטנים בשטח, חוזרים לבדוק את מידת הנגיעות לאחר פרק זמן של בין 30-120 דקות. מקל מכוסה כליל מצביע על נגיעות גבוהה המחייבת הדברה ע"י מדביר מקצועי.

הדברה

ברמה הביתית וכאשר הנגיעות אינה גבוהה, ניתן להשתמש בחומרים גרגריים או ג'ל המוצעים לרכישה במגוון חנויות. חומרים אלה מהווים לרוב פיתיונות אשר נועדו להגיע למלכות הנמלים.

חשוב להשתמש רק בתכשיר שנמצא מותאם להדברת נמלת האש הקטנה.

פיזור החומרים יעשה עפ"י ההנחיות שעל גבי התווית ואין לערוך שינויים בחומר המיושם.

יישום של חומרים גרגריים ייעשה אך ורק במקומות אשר **אינם בהישג ידם של ילדים ו/או בע"ח**.

דגים רגישים לחומר במיוחד ועל כן יש לכסות בריכות דגים במידה שישנן כאלה בחצר.

על מנת להבטיח הדברה יעילה, יש ליישם חומרים גרגריים בתנאי יובש, כלומר יומיים שלושה לאחר השקיה ויומיים שלושה לפני השקיה אם מדובר בגינה מושקית. מועד היישום המומלץ הינו מייד עם הופעת הנמלים הראשונית, אשר מתרחשת בד"כ החל מחודש אפריל. שעות הניטור והטיפול המוצלחות הן שעות הבוקר המאוחרות ואחה"צ. לרוב, פעילות הנמלים ונוכחותן יפחתו משמעותית לקראת העונה הקרה. ברוב המקרים לא ניתן להכחיד את הנמלה באופן מוחלט, לכן יש לקחת בחשבון כי יתכן שיהיה צורך לחזור על הטיפול מספר פעמים לאורך העונה על מנת לשמור על אוכלוסיית הנמלים ברמה נמוכה. בזמנית חשוב למנוע הגעת נמלים נוספות לשטח (ראו להלן : מניעה).

מניעה

דרכי ההגעה של נמלות האש אל הגינה הן לרוב מעציצים ומצעני שתילה וחיפוי, לכן **חשוב בעת הרכישה לברר עם המשתלה אם נעשים בה טיפולי הדברה ומניעה**. מומלץ גם לבדוק את פנים העציץ ע"י הוצאת השתיל ובחינת נוכחות נמלים (ללא קשר, בדרך זו גם בודקים את בית השורשים של הצמח אותו אנו רוכשים). מצעים וחיפויים ניתן לבדוק באמצעות חמאת בוטנים, כפי שתואר קודם לכן.

נכתב ע"י ליאור הרשקוביץ', יעל נבון וליאת הדר, 2022.